

Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrija

Peldu iela 25, Rīga, LV-1494, tālr. 66016740, e-pasts pasts@varam.gov.lv, www.varam.gov.lv

Rīgā,	<u>12.06.2025.</u>	Nr.	<u>1-13/2910</u>
Uz	<u>23.05.2025.</u>	Nr.	<u>TND/6-2.2/25/1870</u>

Tukuma novada pašvaldībai

Informācijai: Klimata un enerģētikas ministrijai

Par vēja parku plānošanu teritorijas plānojumā

Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrija (turpmāk – Ministrija) ir izskatījusi Tukuma novada pašvaldības 2025. gada 23. maija vēstuli Nr. TND/6-2.2/25/1870,¹ kas adresēta arī Klimata un enerģētikas ministrijai (turpmāk – KEM), ar lūgumu sniegt skaidrojumu, vai KEM sadarbībā ar Ministriju plāno pārskatīt minimālos attālumus no vēja elektrostacijām (turpmāk – VES) un vēja parkiem līdz dzīvojamām un publiskām ēkām, ieviest vienotus valsts līmeņa kritērijus vai proporciju starp minimālajiem attālumiem, kā arī skaidri noteikt, kādas prasības attiecībā uz VES izvietojumu pašvaldības var noteikt teritorijas attīstības plānošanas dokumentos.

Vēlamies uzsvērt, ka teritorijas plānojuma izstrāde ir pašvaldības ekskluzīvā kompetence,² kuru tā īsteno savas rīcības brīvības un likuma ietvaros. Neskatoties uz to, ka Ministru kabineta 2013. gada 30. aprīļa noteikumu Nr. 240 “Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi” (turpmāk – noteikumi Nr. 240) 162. punkts dod pašvaldībai tiesības teritorijas plānojumā noteikt teritorijas, kurās aizliegta VES un vēja parku izvietošana, pašvaldībām jāatceras, ka plānošana ir dažādu, reizēm diametrāli pretēju, interešu saskaņošana un, plānojot teritorijas izmantošanu, jāizvērtē visi apstākļi, tostarp sabiedrības intereses, indivīdu tiesības, ekonomiskās attīstības perspektīvas un vides prasības, kur atsevišķas intereses nevar tikt nostādītas privilēģētākā stāvoklī par pārējām interesēm. Turklāt jāņem vērā, ka, nosakot aprobežojumus kādas konkrētas darbības veikšanai, nav pieļaujams radīt “slēpto aizliegumu”, piemēram, komercdarbībai, jo šāda rīcība ir pretēja Satversmē garantētajām tiesībām veikt komercdarbību.

No likumības un varas dalīšanas principiem izriet, ka pašvaldībai ir tiesības izdot saistošos noteikumus tikai likumā noteiktos gadījumos, likuma ietvaros, un tie nedrīkst būt pretrunā ar Satversmes normām, kā arī citām augstāka juridiska spēka tiesību normām.³ Kaut Satversmē ietvertās pamattiesības nav absolūtas un noteiktos gadījumos tās var ierobežot,⁴ lai

¹ ar pielikumā pievienotu Tukuma novada pašvaldībai adresētu privātpersonas iesniegumu, kura izskatīšana un atbildes sniegšana ir piekritīga pašai pašvaldībai;

² Teritorijas attīstības plānošanas likuma 12. panta pirmā un trešā daļa;

³ sk. Satversmes tiesas 2016. gada 12. februāra sprieduma lietā Nr. 2015-13-03 14.1. un 14.3. apakšpunktu;

⁴ sk. Satversmes tiesas 2002.gada 22.oktobra sprieduma lietā Nr.2002-04-03 2. punktu;

pamattiesību ierobežojums būtu attaisnojams, tam ir jākalpo noteiktam legītimam mērķim – citu konstitucionāla ranga vērtību aizsardzībai.⁵ Šai saistībā jāpatur prātā, ka Satversmes tiesa ir atzinusi, ka vēja enerģijas izmantošanas attīstība ne vien uzskatāma par atsevišķu personu īpašuma tiesību izmantošanas nodrošinājumu, bet ir vērsta uz Satversmes 115. pantā noteikto valsts pienākumu izpildi vides uzlabošanas jomā.⁶

Lai izvērtētu, vai ierobežojumi atbilst samērīguma principam, jānoskaidro: 1) vai pašvaldības lietotie līdzekļi ir piemēroti legītimā mērķa sasniegšanai; 2) vai šāda rīcība ir nepieciešama, tas ir, vai mērķi nevar sasniegt ar citiem, personas tiesības un likumiskās intereses mazāk ierobežojošiem līdzekļiem; 3) vai pašvaldības rīcība ir samērīga jeb atbilstoša, tas ir, vai labums, ko iegūst sabiedrība, ir lielāks par personas tiesībām un likumiskajām interesēm nodarīto zaudējumu.⁷ Judikatūrā atzīts, ka teritorijas plānojumā noteiktais ierobežojums ir samērīgs vienīgi tad, ja nav nekādu citu līdzekļu, kuri būtu tikpat iedarbīgi un kurus izvēloties pamattiesības tiktu ierobežotas mazāk jūtami.⁸

Vienlaikus vēršam uzmanību uz Augstākās tiesas norādīto, proti, pašvaldības lēmumi nevar balstīties iedzīvotāju vispārējā nepatīkā un interesē nepasliktināt skatu no īpašumiem – pašvaldībai ir jāsamēro un jālīdzsvaro visas iesaistītās intereses.⁹ Noteiktai sabiedrības daļai izmainīta ainava var likties traucējoša, taču no šāda skatpunkta VES būvniecība Latvijā nebūtu iespējama nevienā vietā.¹⁰

Nemot vērā, ka valsts intereses enerģētikas jomā pārstāv KEM, Ministrija ir lūgusi KEM pēc iespējas drīzāk paust savu nostāju par pašvaldību vēlmi ierobežot teritorijas VES un vēja parku izvietojumam teritorijas attīstības plānošanas dokumentos.

Ar cieņu
valsts sekretāra vietniece

I. Oša

Upīte-Reinika 66016786
gunita.upite-reinika@varam.gov.lv

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN
SATUR LAIKA ZĪMOGU

⁵ sk. Satversmes tiesas 2005.gada 22.decembra sprieduma lietā Nr.2005-19-01 9. punktu;

⁶ sk. Satversmes tiesas 2011. gada 3. maija sprieduma lietā Nr. 2010-54-03 16.2.3. apakšpunktu;

⁷ sk. Satversmes tiesas 2008. gada 12. novembra sprieduma lietā Nr. 2008-05-03 11. punktu;

⁸ sk. Satversmes tiesas 2005. gada 13. maija sprieduma lietā Nr. 2004-18-0106 19. punktu;

⁹ sal. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2025. gada 4. februāra lēmums lietā Nr. SKA-439/2025 (A420110424) 9.2. apakšpunkts;

¹⁰ sk. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2022. gada 11. janvāra lēmuma lietā Nr. SKA-0571-22 11. punkts.